

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Olst-Wijhe
Postbus 23
8130 AA WIJHE

Wijhe, 16 maart 2020

Betreft gevraagd Advies DPIA schuldhulpverlening

Betreft 2020/001P

Geacht College,

Op 30 januari 2020 heeft u de Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe gevraagd advies uit te brengen over de DPIA (Data Protection Impact Assessment, of ook wel een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling) voor de schuldhulpverlening.

Naar aanleiding hiervan meldt de Adviesraad Samenleving u het volgende.

Inleiding

Het advies is als volgt tot stand gekomen.

- De door u ingebrachte stukken
- Het betrekken van het stuk Handreiking Vroegsignalering en bescherming persoonsgegevens van de VNG
- Het mailen van collega adviesraden in Overijssel
- Kamerstuk 16-10-2019; Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderjaar 2019-2020 nummer 35316 nr. 3;
- Eerder uitgebrachte adviezen in het kader van de DPIA.

Het advies

De Adviesraad brengt een positief advies uit.

Uitgangspunt

Allereerst wil de adviesraad adviseren om richting de persoon die in de schuldhulpverlening terecht komt transparant te blijven en in een persoonlijk gesprek mee te delen welke gegevens gedeeld worden en waarom. De adviesraad begrijpt dat er ook individuen tussen zitten die niet mee willen werken aan een oplossing, maar dit mag niet het uitgangspunt zijn voor iedere persoon die in de schuldhulpverlening terecht komt. Pas als er signalen zijn dat iemand tegenwerkt kan er vanuit dat uitgangspunt gewerkt worden. Deze visie past bij de omgekeerde toets.

Bij het doorlezen van de stukken is het volgende naar voren gekomen, waarbij de Adviesraad de volgende opmerkingen of aanbevelingen geeft.

- Bijzondere gegevens 'Gezondheid'.

Het BAD verwerkt gegevens over de gezondheid uitsluitend in het geval dat deze consequenties hebben voor de schuldregeling. Deze gegevens komen bijvoorbeeld binnen via een factuur van de zorgverzekeraar, die rechtstreeks geadresseerd is aan de gemeente op verzoek van de klant. Deze gegevens kunnen dan ook in het dossier van de klant terecht komen. Vanuit praktisch oogpunt is het onwerkbaar als deze gegevens niet verwerkt zouden worden. De noodzaak om gezondheidsgegevens te verwerken is daarmee aantoonbaar. Een aandachtspunt is wel om gegevens over de gezondheid met terughoudendheid op te slaan in het dossier. In het geval van een factuur kan bijvoorbeeld gevoelige medische informatie worden weggestreept voordat deze in het dossier wordt gezet. Op deze manier worden de noodzakelijke financiële gegevens wel bewaard, maar de gezondheidsgegevens niet.

U geeft zelf als aanbeveling 'verwerk en sla uitsluitend gegevens over de gezondheid op wanneer deze noodzakelijk zijn voor de aanvraag van schuldhulpverlening. Voeg deze gegevens niet toe in het dossier wanneer deze niet noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld door gevoelige medische details weg te strepen.

De gegevens ten aanzien van de gezondheid kunnen naar mening van de adviesraad alleen verwerkt worden indien daar door de betrokkene toestemming voor gegeven is. Dat het onwerkbaar is om een factuur waar medische gegevens op staan af te schermen voor de schuldhulpverleners wordt niet gevolgd. U geeft zelf al aan dat het mogelijk is om gevoelige medische informatie weg te strepen, dan zou dat ook moeten kunnen met alle medische informatie. BAD en financiën de baas heeft alleen de hoogte van het bedrag nodig, de betalingstermijn, het factuurnummer en het IBAN nummer die op de factuur vermeld wordt. De adviesraad geeft als aanbeveling niet meer dan dat te verwerken en te delen.

- Outlookbestanden

*Aan bestanden die in Outlook en op netwerkschijven worden bewaard, wordt niet automatisch een bewaartermijn gekoppeld. Daarnaast wordt de afhandeling van inzageverzoeken complexer wanneer persoonsgegevens in de e-mail worden bewaard. Hierdoor bestaat het risico dat de termijnen die hiervoor gelden, niet worden gehaald. **Aanbeveling:** maak afspraken over de vernietigingstermijn van persoonsgegevens in de applicaties. Bewaar zo min mogelijk persoonsgegevens in de e-mail en op de netwerkschijven en zorg ervoor dat bestanden op tijd worden opgeschoond.*

De adviesraad gaat hierbij uit van een functionele emailaccount waar alleen de medewerkers van de betreffende afdeling inzage in hebben. De adviesraad geeft de aanbeveling het emailbericht toe te voegen aan het digitale dossier en vervolgens te verwijderen uit het outlookpostvak en voor deze werkwijze een protocol te ontwikkelen.

- Handelen namens klant.

Bij beschermingsbewind hoort ook het 'handelen namens de klant'. Dit heeft tot gevolg dat men met de DigiD soms moet inloggen, om bepaalde acties voor de klant uit te zetten en dat een medewerker toegang krijgt tot een heleboel gevoelige informatie.

De adviesraad geeft als aanbeveling hier een protocol voor op te stellen. Indien gebruik gemaakt wordt van de DigiD van de klant, dat alleen 'vooraf bepaalde handelingen' kunnen worden verricht.

- Minderjarige en/of inwonende kinderen

De adviesraad vraagt zich af of leeftijd van een minderjarig kind en het soort onderwijs dat het volgt niet voldoende is. Waarom moet de naam en de geboortedatum van een kind in het kader van de schuldhulpverlening aan schuldeisers en/of hulpverleners worden gemeld? Bijzonderheden zouden

alleen doorgegeven kunnen worden, als ze op het gezinsbudget rusten of bijdragen aan het gezinsinkomen. Een bijzonderheid van een kind, dat geen extra kosten of inkomsten genereert hoort naar mening van de adviesraad hier niet gedeeld te worden. De adviesraad geeft als aanbeveling om zeer zorgvuldig met persoonsgegevens van minderjarigen om te gaan.

- **Bijzondere persoonsgegevens**

Als bijzondere gegevens worden geregistreerd: Religie, ras, politieke opvattingen, gezondheid, genetische/biometrische gegevens, seksueel gedrag/geaardheid, lidmaatschap van vakbonden, en strafrechtelijke gegevens, BSN, Communicatiegegevens, Locatiegegevens en Financiële/fiscale gegevens

Bij aanmelding gaat er een brief naar het CJIB voor saneerbare en niet saneerbare boetes (bijv schadevergoeding). Een klant kan ook zelf aangeven dat hij in de gevangenis heeft gezeten, dit wordt genoteerd met het oog op veiligheid van de medewerker. Naar schuldeisers toe wordt alleen gecommuniceerd dat iemand in detentie heeft gezeten, maar er wordt geen wat-informatie verstrekt. Schuldeisers hebben het recht om te weten waardoor schulden zijn ontstaan. Hier is jurisprudentie over.

De adviesraad geeft als aanbeveling geen bijzondere gegevens te registreren in het kader van de schuldhelpverlening, tenzij strikt noodzakelijk voor de afwikkeling van de schulden. Voor wat betreft het delen van de strafrechtelijke gegevens adviseert de adviesraad om eerst het causaal verband tussen de schulden en het strafrechtelijk verleden te bepalen voordat het gedeeld wordt. Ook wordt geadviseerd om hierbij de wettelijke verjaringstermijn te hanteren, zodat recht gedaan wordt aan het beoogd effect van verjaring van een delict.

De adviesraad heeft overigens geen jurisprudentie kunnen vinden van na 25 mei 2018 waaruit blijkt dat gegevens van alle detenties gedeeld moeten worden met schuldeisers. Er ligt hier een risico dat teveel gedeeld wordt. De adviesraad geeft als aanbeveling ook hier protocollen op te stellen, zodat een ambtenaar weet wat wel of niet gedeeld kan worden.

Dat genoteerd wordt in het kader van de veiligheid van de medewerker of iemand in de gevangenis heeft gezeten kan naar mening van de adviesraad alleen als het een levens,- zeden of geweldsdelict is geweest, dat nog niet verjaard is.

- **Verkrijgen van gegevens**

Gas- en energiebedrijven verstrekken NAW-gegevens, een e-mailadres en het openstaande bedrag van de crediteur over de reguliere e-mail. SallandWonen verstrekt persoonsgegevens over de reguliere e-mail, waarbij vaak meer gegevens gedeeld worden dan alleen NAW-gegevens en het type en hoogte van de betaalachterstand.

De meldingen worden vervolgens verdeeld over de consulenten minimabeleid via een bestand dat in GWS bijgehouden wordt. De consulent die een "preventiedag" heeft op de dag dat de melding binnenkomt, verwerkt deze in GWS. In eerste instantie proberen zij te bellen. Krijgen zij geen gehoor of hebben zij geen telefoonnummer, dan sturen zij een e-mail of brief. In het geval dat er kinderen wonen op het adres, gaan zij persoonlijk langs. Hierbij lichten zij ook toe hoe ze aan de gegevens gekomen zijn. De meldingen zelf worden in de e-mail bewaard en verwijderd wanneer de mailbox vol is.

Hier ziet de adviesraad een risico dat teveel gegevens van de ene schuldeiser met de andere schuldeiser gedeeld wordt in het stadium van vroegsignalering. De adviesraad geeft als aanbeveling hier ook protocollen voor op te stellen.

- *Bewaren van gegevens*

Uiteindelijk wordt het dossier, met de documentatie en de gegevens die tijdens het proces zijn verzameld, gesloten en gearhiveerd/verwijderd.

De adviesraad adviseert om de bewaringstermijn genoemd in de AVG en door de autoriteit persoonsgegevens te gebruiken en volgen.

Bij een volgende DPIA over deze verwerkingen van persoonsgegevens brengt onze Adviesraad ook graag advies uit.

Alvast onze dank hiervoor.

Adviesraad Samenleving Olst-Wijhe

S. Kolkman-Roskam
voorzitter